

KLAGANDE

Miljönämnden i Malmö kommun

MOTPART

Ahwak Café AB, 559242-6356

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten i Malmös dom den 17 december 2025
i mål nr 11741-24, 1034-25, 4322-25, 4343-25, 11893-25 och 12526-25,
se bilaga A

SAKEN

Utdömande av vite

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Med ändring av förvaltningsrättens dom förpliktigar kammarrätten
Ahwak Café AB att till staten betala ett vite om 1 250 000 kr.

YRKANDEN M.M.

Miljönämnden i Malmö kommun yrkar att det totala ansökta vitesbeloppet
om 1 500 000 kr ska dömas ut eller i andra hand, för det fall det bedöms
finnas skäl att sätta ned vitet, att en mer väl avvägd jämkning görs.
Nämnden anför följande.

Det har tidigare vid två tillfällen dömts ut vite om 250 000 kr utan att
bolaget rättat sig. Det tidigare föreläggandet, med ett lägre vite, överträdde
sex gånger. Anledningen till att det nu blir ett sammantaget högt vitesbelopp
är att förvaltningsrätten hanterat de sex ansökningarna gemensamt trots att

Avgörandet är elektroniskt undertecknat

Dok.Id 758525

Postadress

Besöksadress

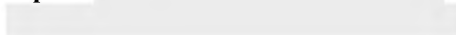

Telefon

Telefax

E-post:

Expeditionstid

måndag – fredag
08:00–16:00

det gått ett år mellan den första och den sista ansökan. Förvaltningsrättens långa handläggningstider har alltså medfört att vitesbeloppet jämkats på ett oproportionerligt sätt, vilket äventyrar vitets effektivitet och nämndens möjligheter att förmå bolaget att följa föreläggandet.

Ahwak Café AB anser att överklagandet ska avslås och anför följande.

Det yrkade vitesbeloppet är oproportionerligt högt. Syftet med vite är att förmå verksamhetsutövaren att rätta sig efter ett föreläggande, inte att vara ett straff. Vid de två senaste tillsynsbesöken konstaterades inga överträdelser. Bolaget har rättat sig efter föreläggandena och anpassat sin verksamhet i enlighet med gällande beslut. Bolaget hänvisar till bilder på skyltar som anger rök område och rökrum.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten bedömer, i likhet med förvaltningsrätten, att bolaget vid de aktuella inspektionstillfällena inte följt vitesföreläggandet i dess helhet och att det inte är visat att bolaget saknat faktisk eller rättslig möjlighet att följa föreläggandet. Vad bolaget nu anför föranleder ingen annan bedömning.

Frågan är hur storleken på vitet ska bedömas.

Det är fråga om sex ansökningar om utdömande av vite, vilka lämnats in under perioden oktober 2024 – oktober 2025. Vitesföreläggandet som ansökningarna grundar sig på innehåller ett sådant förbudsvite som avses i 4 § andra stycket lagen (1985:206) om viten (viteslagen).

Om det föreligger flera överträdelser av ett vite av den nu aktuella typen till samtidig bedömning i mål om utdömande av löpande vite får det, enligt 9 § andra stycket viteslagen, inte på en gång utdömas högre belopp än som har

angetts i föreläggandet. Enligt samma bestämmelse får vite, när ett beslut i ett sådant mål har vunnit laga kraft, inte dömas ut för sådana överträdelser av föreskriften som har gjorts innan målet väcktes.

Av förarbetena till bestämmelsen framgår att syftet med bestämmelsen är att undvika att de utdömda vitesbeloppen blir mycket höga och att undvika gränsdragningsproblem vid överträdelser av perdurerande slag (prop. 1984/85:96 s. 56). Enligt Mark- och miljööverdomstolens avgörande MÖD 2008:8 hindrar begränsningsregeln i 9 § andra stycket viteslagen inte att flera viten döms ut om flera mål avgörs samtidigt.

I detta fall har förvaltningsrätten valt att i ett gemensamt avgörande hantera separata ansökningar som registrerats i olika mål. Det finns alltså, som även förvaltningsrätten konstaterat, grundförutsättningar för att döma ut flera viten.

I fråga om de två ansökningar som gjordes i april 2025 gör dock kammar-rätten följande bedömning.

Nämnden ansökte den 9 april 2025 om utdömande av vite för en över-trädelse den 31 mars 2025 och gjorde den 10 april 2025 en ansökan avseende en överträdelse den 4 april 2025. Vid tidpunkten för den första ansökan hade nämnden således kännedom om båda överträdelserna. Hade nämnden ansökt om vite för dessa två överträdelser i samma ansökan skulle, enligt 9 § andra stycket viteslagen, enbart ett vitesbelopp kunnat dömas ut.

Om en myndighet som har samtidig kännedom om flera överträdelser kan få dessa prövade separat genom att skicka in skilda ansökningar vid samma tidpunkt skulle det enligt kammarrätten kunna medföra att bestämmelsens effekt urholkas. Det bör också vara i nämndens intresse att i så omedelbar anslutning som möjligt till konstaterad överträdelse lämna in ansökan om utdömande av vite, i syfte att få bolaget att rätta sig efter föreläggandet. Att

invänta att ytterligare överträdelser av föreläggandet inträffar, och sedan ansöka om flera utdömande av viten, är därför enligt kammarrätten inte i linje med syftet med vitesföreläggandet i sig eller syftet med begränsningsregeln i 9 § andra stycket viteslagen.

Kammarrätten bedömer att 9 § andra stycket viteslagen hindrar att domstolen vid samma tillfälle dömer ut högre belopp än vad som angetts i föreläggandet när flera överträdelser av samma förbud föreligger till samtidig bedömning och samtliga överträdelser har inträffat innan den första ansökan om vite gjordes. Kammarrätten anser därför att det finns skäl att avslå ansökan om vite gjord den 10 april 2025 för överträdelse den 4 april 2025.

I fråga om jämkning av återstående vitesbelopp gör kammarrätten följande bedömning.

Bolaget har vid upprepade tillfällen överträtt förbud förenat med vite. Det framgår att bolaget vid sex tillfällen överträtt det tidigare förbudet som var förenat med ett lägre vite. Det framstår därför som en rimlig åtgärd av nämnden att, för att försöka få bolaget att följa föreläggandet, ha återkommande tillsynsbesök. Den omständigheten att förvaltningsrätten valt att ta upp samtliga ansökningar till prövning samtidigt medför enligt kammarrätten inte att det finns skäl för att sätta ned vitet. Kammarrätten anser inte heller att det sammanlagda beloppet är orimligt stort sett till vad som kommit fram om överträdelsernas karaktär och bolagets historik av överträdelser.

Sammanfattningsvis ska ansökan om vite gjord den 10 april 2025 avslås och övriga ansökningar bifallas i dess helhet, vilket innebär att Ahwak Café AB ska förpliktigas att betala ett vite om 1 250 000 kr.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B (KR-01).

I avgörandet har deltagit P1 (ordförande)
och P2 (referent) samt hovrättsrådet P3 .

Föredragande har varit kammarrättsfiskalen P4 .

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I MALMÖ**
Avdelning 2

DOM
2025-12-17
Meddelad i Malmö

Mål nr
11741-24, 1034-25,
4322-25, 4343-25,
11893-25, 12526-25

SÖKANDE

Miljönämnden i Malmö kommun

MOTPART

Ahwak Café AB, 559242-6356

Ställföreträdare: P5

Ombud: Jurist P6 (mål nr 11741-24)

Ombud: Jurist P7 (mål nr 1034-25, 4322-25, 4343-25)

SAKEN

Utdömande av vite

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avvisar Ahwak Café AB:s yrkande om ersättning för rättegångskostnader.

Med delvis bifall till ansökningarna förpliktigar förvaltningsrätten Ahwak Café AB att till staten betala vite om 250 000 kr.

Avgörandet är elektroniskt undertecknat

Besöksadress

Telefon

Öppettider

måndag–fredag

08:15–16:00

Postadress

E-post

Webbplats

BAKGRUND

Miljönämnden i Malmö kommun (miljönämnden) beslutade den 30 mars 2023 (se bilaga 1) att förbjuda Ahwak Café AB (Ahwak Café) att använda eller låta använda de av verksamheten förhyrda lokalerna, inkluderat uteserveringen, på fastigheten , för rökning, med undantag av rökrummet (punkt 1).

Nämnden förelade även Ahwak Café enligt punkt 2 att tillse att rökrummet uteslutande används för rökning. Föreläggandet innebär i denna del att:

- mat eller dryck inte får medtas in i rummet,
- borden inte får vara uppdukade,
- spel, musik, TV-skärm eller annan form av underhållning inte får ske eller nyttjas av de som befinner sig i rummet och
- dörren till rökrummet ska vara stängd utom vid de tillfällen då personer passerar in eller ut från rummet.

Föreläggandet förenas med ett löpande vite om 250 000 kr för varje gång (dock högst en gång per dag) som miljönämnden vid kontroll kan konstatera att föreläggandet överträds i någon del.

YRKANDE OCH INSTÄLLNING

Miljönämnden yrkar i ansökningar hos förvaltningsrätten den 16 oktober 2024 (mål nr 11741-24), den 28 januari 2025 (mål nr 1034-25), den 9 och 10 april 2025 (mål nr 4322-25 och 4343-25) samt den 3 och 17 oktober 2025 (mål nr 11893-25 och 12526-25) att Ahwak Café i vart och ett av målen ska förpliktas betala vite om 250 00 kr för överträdelser av vitesföreläggandet. Till stöd för ansökningarna anförs bl.a. följande.

Vid tillsynsbesök den 11 oktober 2024 konstaterades att rökning av vattenpipa förekom i rökrummet samtidigt som det i rökrummet spelades musik och förtärdes dryck. I och med detta har vitesföreläggandet överträtts med avseende på punkt 2. – Vid tillsynsbesök den 13 januari 2025 konstaterades att rökning av vattenpipa förekom i rökrummet samtidigt som det i rökrummet spelades musik och förtärdes dryck. Vattenpipa förekom även på uteserveringen. I och med detta har vitesföreläggandet överträtts med avseende på både punkt 1 och 2. – Vid tillsynsbesök den 31 mars 2025 konstaterades att rökning av vattenpipa förekom i rökrummet samtidigt som det i rökrummet spelades musik och förtärdes dryck. Vattenpipa förekom även på uteserveringen. I och med detta att har vitesföreläggandet överträtts med avseende på både punkt 1 och 2. – Vid tillsynsbesök den 4 april 2025 konstaterades att rökning av vattenpipa förekom i rökrummet samtidigt som det i rökrummet spelades musik och förtärdes mat och dryck. Vattenpipa förekom även på uteserveringen. I och med detta har vitesföreläggandet överträtts med avseende på både punkt 1 och 2. – Vid tillsynsbesök den 25 september 2025 konstaterades att tre sällskap rökte vattenpipa på verksamhetens uteservering, vilket innebär överträdelse av punkt 1. – Vid tillsynsbesök den 10 oktober 2025 konstaterades att två sällskap rökte vattenpipa på verksamhetens uteservering, vilket innebär överträdelse av punkt 1.

Ahwak Café motsätter sig utdömande av vite och yrkar att nämnden ska ersätta bolaget för rättegångs- och ombudskostnader. Bolaget anför bl.a. följande. Lokalens planlösning gör det inte möjligt för personalen att överblicka var gästerna sätter sig efter att de inköpt dryck. Ägaren gör sitt yttersta för att kontrollera att reglerna efterföljs. Han förklarar för kunderna att rökrummet endast får användas för rökning samt att mat och dryck inte får medtas in i rummet. Han förklarar även att rökning endast får ske i rökrummet. Han har låtit sätta upp skyltar i anslutning till avdelningarna där det framgår på ett tydligt sätt att det är förbjudet att ta med sig dryck in i rökavdelningen. Skyltarna är avfattade både på svenska och arabiska. Ägaren har även infört ett

schema enligt vilket kontroller ska ske kontinuerligt och signeras av personalen. Ahwak Café bedriver ingen servering bakom caféet så rökförbudet gäller inte där. Caféet ska inte belastas för omständigheter utanför dess kontroll. Då Ahwak Café vidtagit åtgärder är det inte rimligt att döma ut vite med yrkade belopp.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Tillämpliga bestämmelser

Tillämpliga bestämmelser, som syftar till att begränsa de hälsorisker och olägenheter som är förbundna med bruk av tobak och liknande produkter samt med exponering för rök från tobak och utsläpp från liknande produkter, framgår av bilaga 1.

Enligt 2 § lagen (1985:206) om viten (viteslagen) ska ett vitesföreläggande vara riktat till en eller flera namngivna fysiska eller juridiska personer (adressater). Vite får inte föreläggas om adressaten kan antas sakna faktisk eller rättslig möjlighet att följa föreläggandet. Ett vitesföreläggande ska vidare delges adressaten.

Om det är lämpligt med hänsyn till omständigheterna får vite föreläggas som löpande vite. Vitet bestäms då till ett visst belopp för varje tidsperiod av viss längd under vilken föreläggandet inte har följts eller, om föreläggandet avser en återkommande förpliktelse, för varje gång adressaten underlåter att fullgöra denna (4 § första stycket viteslagen).

Om vitesföreläggandet innefattar ett förbud eller någon liknande föreskrift eller det annars är lämpligt, kan i stället bestämmas att vitet ska betalas för varje gång föreskriften överträds (4 § andra stycket viteslagen).

Har ändamålet med vitet förlorat sin betydelse, ska vitet inte dömas ut. Vitet får vidare jämkas om det finns särskilda skäl (9 § första stycket viteslagen). I förarbetena framhålls vikten av viteshotets effektivitet och att jämkning inte ska vara det normala i mål om utdömande av vite (se prop. 1984/85:96 s. 56).

Föreligger i mål om utdömande av vite som avses i 4 § andra stycket flera överträdelser av föreskriften till samtidig bedömning, får ej på en gång utdömas högre belopp än som har angetts i föreläggandet (9 § andra stycket viteslagen).

Ett vitesbelopp ska bestämmas till en sådan storlek att det kan antas bryta eventuellt motstånd från adressaten mot att följa föreläggandet (prop. 1984/85:96 s. 49).

Förvaltningsrättens bedömning

Miljönämndens vitesföreläggande är lagligen grundat och det har delgetts Ahwak Café. Föreläggandet har vunnit laga kraft. Ahwak Café har getts tillräckligt tydliga och precisa besked om vilka åtgärder som ska vidtas för att undvika vitespåföljd.

Utifrån miljönämndens redovisade iakttagelser och de bilder som bifogats ansökningarna finner förvaltningsrätten att Ahwak Café inte vid något av inspektionstillfällena har efterkommit vitesföreläggandet i dess helhet. Det har inte framkommit något som ger skäl att tro att Ahwak Café har saknat faktisk eller rättslig möjlighet att efterkomma föreläggandet i tid, eller något som utgör en giltig ursäkt för att inte efterkomma föreläggandet. Det har inte heller framkommit att ändamålet med vitet har förlorat sin betydelse.

Fråga uppkommer då hur stort vite som kan dömas ut. Vitesföreläggandet är delvis av förbudskaraktär och således av sådant slag som avses i 4 § andra

stycket viteslagen. Enligt begränsningsregeln i 9 § andra stycket samma lag kan ett sådant löpande vite bara dömas ut en gång i ett och samma mål, även om flera överträdelser har skett. Syftet med denna regel är bl.a. att förhindra att flera utdömda viten skulle komma att utgöra ett sammanlagt mycket högt belopp (jfr prop. 1984/85:96 s. 56). Om däremot flera mål avgörs samtidigt utesluter det enligt praxis inte att flera viten döms ut (jfr MÖD 2008:8).

I det aktuella fallet är det fråga om sex olika överträdelser som provas samtidigt. Var och en av överträdelserna omfattas emellertid av en egen ansökan som i sin tur handläggs inom ramen för ett eget mål. Eftersom det alltså inte är fråga om en sådan situation som träffas av den angivna begränsningsregeln finns det i målen grundförutsättningar att döma ut flera viten om sammanlagt (sex x 250 000 kr =) 1,5 miljoner kr.

Fråga uppkommer då om det finns särskilda skäl för jämkning. I denna del gör förvaltningsrätten följande överväganden.

Vitet om 250 000 kr framstår som mycket högt. Det noteras dock att vite med 250 000 kr har dömts ut av förvaltningsrätten vid två tidigare tillfällen för överträdelse av det aktuella föreläggandet. Det står vidare, som konstateras ovan, klart att Ahwak Café trots detta inte har efterkommit föreläggandet vid de inspektioner som följt därefter. Det föreligger därmed inte skäl för att jämka vitet på någon grund som är hänförlig till Ahwak Cafés agerande eller till det förelagda beloppet som sådant.

Av aktuellt vitesföreläggande framgår alltså att ett löpande vite om 250 000 kr ska betalas varje gång, så ofta som en gång per dag, som föreläggandet överträds i någon del. Det konstateras således att det löpande vitet, så som föreläggandet har utformats, kan leda till utdömande av ett sammanlagt mycket högt belopp utan någon egentlig gräns.

I förevarande mål finns det grundförutsättningar för att förpliktiga Ahwak Café att betala vite med sammanlagt 1,5 miljoner kr. Enligt förvaltningsrätten står ett sådant belopp inte i rimlig proportion till de överträdelser det är frågan om. Situationen påminner vidare till viss del om den som regleras i 4 § andra stycket viteslagen, även om denna inte är direkt tillämplig.

Sammantaget anser förvaltningsrätten att det föreligger särskilda skäl för jämkning och att ansökningarna därför ska bifallas på ett sådant sätt att Ahwak Café förpliktigas att till staten betala vite om 250 000 kr.

Ersättning för kostnader i målet

Ahwak Café har framställt yrkande om ersättning för sina rättegångs- och ombudskostnader. Det saknas laglig grund för att medge sådan ersättning (HFD 2022 ref. 10). Yrkandet härom ska därför avvisas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (FR-03)

Chefsrådmannen P8 har avgjort målen.

I beslutet har även nämndemännen P9, P10 och P11 deltagit. Rätten är enig.

Föredragande i målen har varit P12.

Delegationsbeslut

Datum: 2023-03-30

Handläggare:
Miljöinspektör P13

Direkttelefon/e-post:

Diarienummer: MN-2021-5260

Ange diarienummer vid kontakt med miljöförvaltningen.

Ahwak Café AB
c/o P5

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I MALMÖ
Avdelning 1

INKOM: 2024-10-16
MÅLNR: 11741-24
AKTBIL: 2

Beslut om förbud mot rökning i lokaler samt restriktioner gällande användning av rökrummet för cafeverksamhet

Miljönämnden förbjuder Ahwak Café AB (5592426356) i egenskap av verksamhetsutövare och hyresgäst med stöd av **lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter** att:

1. Använda eller låta använda de av er förhyrda lokalerna, inkluderat uteserveringen, på fastigheten [REDACTED] för rökning, med undantag av rökrummet. *Rökning får alltså inte ske i övriga delar av lokalerna utanför rökrummet.*

Vidare förelägger miljöförvaltningen Ahwak Café AB att:

2. Tillse att rökrummet uteslutande används för rökning. Detta innebär att:
 - mat eller dryck får inte medtas i rummet.
 - borden får inte vara uppdukade.
 - spel, musik, TV-skärm eller annan form av underhållning får inte ske eller nyttjas av de som befinner sig i rummet.
 - dörren till rökrummet ska vara stängd utom vid de tillfällen då personer passerar in eller ut från rummet.

Föreläggandet i dess helhet gäller även när lokalen upplåts eller hyrs ut till slutna sällskap.

Punkt 2 i föreläggandet gäller även när rökning inte pågår i rökrummet.

Föreläggandet förenas med ett löpande vite på **250 000 kronor** som ni ska betala för varje gång (dock högst en gång per dag) som föreläggandet överträds i någon del.

Beslutet gäller även rökning med vattenpipa.

När detta beslut vinner laga kraft ersätter det beslutet om förbud daterat 2021-11-10 (Ärendenummer MN-2021-5260), som då upphör att gälla.

Detta beslut kan överklagas hos Förvaltningsrätten i Malmö, se *Hur man överklagar*.

Bakgrund

Restaurangen Ahwak Café erbjuder vattenpipssessioner som en del av sin verksamhet. Lokalen är utrustad med ett rökrum där rökning av vattenpipa sker. I anslutning till detta rum finns ett stort antal vattenpipor, med särskild plats för förberedning av vattenpipshuvuden. På restaurangens meny finns mat, snacks, dryck och vattenpipa i olika smaker.

Tidigare erfarenhet av rökning i lokalen

Miljöförvaltningen har tidigare fattat förbud mot rökning i den lokal som nu Ahwak Café AB hyr, med stöd av tobakslagen och miljöbalken. I oktober 2017 förbjöd miljöförvaltningen rökning i lokalen. Förbudet riktade sig till dåvarande fastighetsägare och dåvarande förening (Malmö Vänskapsförening) där P14 stod som ansvarig. P14 är idag styrelsesuppleant i Ahwak Café AB. Beslutet överklagades till såväl Länsstyrelsen som förvaltningsrätten. Båda instanser beslutade att miljönämndens beslut skulle stå fast. Verksamheten avvecklades och fastigheten överläts till Packex Fastighets AB.

I juni 2019 mottog miljöförvaltningen en verksamhetsbeskrivning av det slutna sällskapet Irakiska Aktivitetshuset, vari P5 som är en av styrelseledamöterna för Ahwak Café AB, då satt som ordförande. I verksamhetsbeskrivningen framgick att verksamheten bestod av ett slutet sällskap på 150 personer som skulle använda lokalen på för sociala aktiviteter såsom brädspel, kortspel och vattenpipsrökning. Miljöförvaltningen betraktade verksamheten och det slutna sällskapet som en samlingslokal där många människor samlas och att vem som helst kan bli medlem. Miljöförvaltningen förbjöd därför rökning av tobak och örtprodukter med stöd av miljöbalken. Beslutet överklagades av det slutna sällskapet. Länsstyrelsen avlog överklagandet. Miljöförvaltningen fick därefter information om att lokalen tömdes och att man renoverade för att istället öppna upp en caféverksamhet med rökrum.

Utredning 2020-2021

Den 4 maj 2021 utförde miljöförvaltningen tillsammans med polisen ett tillsynsbesök i lokalen på . Caféverksamheten hade ännu inte öppnat upp för allmänheten, men de meddelade att de skulle öppna inom kort. Vid inspektionsbesöket noterade miljöförvaltningen att lokalen var totalrenoverad och att man inrättat ett rökrum där vattenpipa skulle kunna rökas. Verksamhetsansvarig var på plats vid besöket och visade miljöförvaltningen runt i lokalen. Bland annat uppgav de att de skulle erbjuda vattenpipor, men att besökarna själva skulle ta med sig sin egen tobak. Miljöförvaltningen informerade på plats om vilka regler som gäller för användning av rökrummet samt de restriktioner som rådde på grund av pandemin. Miljöförvaltningen lämnade även över skriftlig information om vilka regler som gäller för användning av rökrum.

Den 15 juni 2021 besökte miljöförvaltningens livsmedelsinspektörer verksamheten för en livsmedelskontroll. Även vid detta tillfälle informerade miljöförvaltningen om vilka regler som gäller för rökning i rökrummet.

Den 19 oktober 2021 utförde miljöförvaltningen ett tillsynsbesök i verksamheten. Vid besöket konstaterades att samtliga gäster befann sig i rökrummet och rökte vattenpipa. Ingen av gästerna befann sig i resterande delar av lokalen. Dörrarna till rökrummet var öppna. Flertalet av gästerna i rökrummet satt med någon form av dryck vid sidan av vattenpipan. En av gästerna hade med sig sin dator in i rökrummet. Inne i rökrummet fanns högtalare monterade och det spelades musik. Dessutom fanns en Tv monterad cirka

en meter från rökrummet riktad in mot rökrummet så att de som befinner sig inne i rökrummet ska kunna titta på Tv:n.

I rökrummet fanns menyer på borden, där det framgår att man kan köpa vattenpipssessioner med tobak i olika smaker samt mat, snacks, kall och varm dryck. I ett avgränsade utrymme förvarades en stor mängd vattenpipor och det noterades 10 vattenpipshuvuden som var preparerade med tobak. Gäster uppgav att de hade köpt tobaken i restaurangen. På restaurangens uteservering noterades att askkoppar och menyer fanns utplacerade på borden.

Miljöförvaltningen meddelade verksamhetsansvarig på plats att de inte uppfyller de krav som ställs på användning av rökrum. Miljöförvaltningen meddelade även att det inte är tillåtet att röka på uteserveringen. Verksamhetsansvarig menade att de inte visste att det var förbjudet med dryck i rökrummet, inte heller att det var förbjudet att titta på Tv:n från rökrummet. De uppgav även att dörrarna till rökrummet brukar hållas stängda.

Miljöförvaltningen meddelade att ett beslut om förbud mot rökning samt restriktioner av rökrummet kommer att fattas med stöd av lagen om tobak och liknande produkter. Verksamhetsansvarig var införstådd med informationen.

Den 27 oktober 2021 inkom verksamhetsansvarig med bilder på att dörrarna till rökrummet är stängda, men ingen ytterligare förklaring.

Överträdelser av förbud

Sedan beslutet om förbud mot rökning samt restriktioner av rökrummet delgivits har överträdelse av förbudet konstaterats vid tre tillfällen under 2022, vilket har resulterat i tre ansökningar om utdömande av vite hos Förvaltningsrätten. Förvaltningsrätten förpliktigade 2023-02-27 Ahwak Café AB att betala 50 000 kronor i vite per överträdelse till en summa av sammanlagt 150 000 kronor.

Överträdelse av förbudet har även konstaterats vid tre tillfällen under 2023, vilket har resulterat i tre ansökningar om utdömande av vite hos Förvaltningsrätten. Förvaltningsrätten har till dagens datum inte meddelat någon dom gällande dessa tre överträdelser.

Utöver att verksamheten inte följer de krav som ställs på användningen av rökrummet har det vid de senaste kontrollerna även konstaterats att rökning har skett i övriga delar av lokalen, det vill säga, även utanför rökrummet.

Från Polismyndigheten senaste kontroll 2023-03-14 framgår det även att verksamhetsutövaren inte har för avsikt att ändra sitt sätt att bedriva sin verksamhet. I Polismyndighetens skrivelse till miljöförvaltningen återges ett samtal mellan polisinspektören och verksamhetsutövaren. Enligt polisinspektören ger verksamhetsutövaren ett intryck av att vara oberörd av att ha blivit förpliktigad att betala 150 000 kronor i vite och att verksamheten inte påverkas av det utdömda vitesbeloppet.

Bedömning

Enligt lagen om tobak och liknande produkter får man inte röka i lokaler där allmänheten har tillträde eller i restauranger och på andra serveringsställen. 6 kap. 2§. Enligt Prop. 2003/04:65 s 28f träffar förbudet även sådana restauranger och serveringsställen som abonneras eller som på annat sätt används eller hyrs ut till slutna sällskap.

Undantag för rökförbud gäller i rökrum. Rökrummet ska i så fall vara speciellt anpassat för rökning och får maximalt utgöra 25 procent av lokalens totala yta. Rökrum ska vara särskilt

avsatt för rökning. Servering får inte ske i rummet och mat och dryck får inte tas med i rummet, oavsett om rökning sker där eller inte. Andra verksamhet så som spel eller underhållning får inte heller ske i rummet. Ventilationen ska vara anpassad så att bland annat luften från rökrummet inte sprids till övriga delar av lokalen.

Ahwak Café AB har inrett ett rökrum i sin caféverksamhet på . Rökrummet upptar en betydande del av verksamheten. Innan restaurangverksamheten startades upp har miljöförvaltningen informerat skriftligt och muntligt om lagen om tobak och liknande produkter, och särskilt om vilka regler som gäller för inrättande och användning av rökrum. Trots detta uppfylldes inte kraven vid inspektionsbesöket den 19 oktober 2021. Vid inspektionsbesöket brast användningen av rökrummet på flera punkter. Dörrarna till rökrummet var inte stängda, dryck förtärdes inne i rökrummet och underhållning i form av musik och Tv-tittande skedde i rökrummet samtidigt som det röktes vattenpipa. Dessutom fick miljöförvaltningen indikation på att rökning även sker på uteserveringen, då det fanns askkoppar utplacerade på borden.

Mot bakgrund av ovanstående bedömer miljöförvaltningen att sättet som restaurangen använder sitt rökrum och sin uteservering på bryter mot lagen om tobak och liknande produkter (6 kap 6§).

Överträdelse av gällande förbud har konstaterats vid sex tillfällen. Miljöförvaltningen har ansökt om utdömande av vite vid samtliga sex tillfällen, vilket styrker bedömningen ytterligare gällande att restaurangens användning av sitt rökrum och sin uteservering bryter mot lagen om tobak och liknande produkter (6 kap 6§).

Enligt de senaste kontrollerna av verksamheten har även miljöförvaltningen fått indikation om att rökning kan ske i andra delar av lokaler utanför rökrummet där rökförbud gäller enligt lagen om tobak och liknande produkter (6 kap 2§).

Hälsorisker

Syftet med lagen om tobak och liknande produkter är att minska de hälsorisker och olägenheter som är förbundna med bruk av tobak och likande produkter och exponeringen för passiv rökning.

Tobaksrökning orsakar en rad sjukdomar, framför allt i hjärta, kärl och lungor. Varje år orsakar rökning tusentals dödsfall i Sverige. Tobaksbruk bidrar också till att ojämlikheten i hälsa ökar. Att minska tobaksanvändandet är målet för Världshälsoorganisationens (WHO) ramkonvention om tobakskontroll som Sverige tillsammans med 180 länder anslutit sig till. Ett minskat tobaksanvändande går också i linje med FN:s globala mål i agenda 2030.

Av röken är det bara en fjärdedel som andas in av rökaren som ”huvudrök” och filtreras i rökarens lungor innan den går ut i luften igen vid utandningen. Mer än hälften av en cigarrett brinner upp mellan blossen och bildar sidorök som på grund av temperaturskillnaden på glöden har en annan kemisk sammansättning än huvudröken. De partiklar som då frigörs är biologiskt aktiva och fastnar på slemhinnorna hos dem som andas in sidoröken. Sådan så kallad passiv rökning dödar varje år närmare 500 personer.

Röken från en vattenpipa innehåller en blandning av tobaksrök (med eller utan nikotin) och rök från kolen som håller tobaken glödande. Analyser av röken visar att den innehåller minst lika mycket kolmonoxid, tjära, tungmetaller och cancerframkallande ämnen som cigarettrök. Det faktum att kol används ökar hälsorisen eftersom även den genererar kolmonoxid, metaller och cancerogena ämnen. Vid vattenpiprökning under en timme kan en lika stor volym rök inhaleras som den från cirka 100 cigaretter. Vattnet som kyler ner röken filtrerar inte bort alla giftiga ämnen och partiklar (World Health Organization, 2005).

Den passiva rökningen, det vill säga att vistas i lokalerna utan att själv röka, är minst lika farlig som vid cigarettrökning och det finns inga bevis för att något tillbehör kan göra vattenpiprökningen säkrare. Det är därför mycket olämpligt att barn och ungdomar vistas i lokaler där rökning sker.

Syftet med möjligheten till att ha ett rökrum enligt lagen om tobak och liknande produkter anser miljöförvaltningen främst vara att erbjuda ett rum dit man kan avvika från den sociala samvaron och röka cigaretter under en kort stund, för att sedan återvända till verksamhetens huvudsakliga rökfria rum. Cigarettrökning sker på ett annorlunda sätt gentemot vattenpiprökning genom att man röker cigaretten under en kortare tid, och tar färre antal bloss. Jämfört med cigarettrökning bildas det större mängder rök vid vattenpiprökning. Enligt Statens folkhälsoinstitut produceras ungefär 40 gånger mer rök från en vattenpipssession på 45 minuter, jämfört med en cigarettrökssession på fem minuter. (Statens folkhälsoinstitut, 2010).

En cigaretts genomsnittliga rökzeit är fem till sju minuter, rökaren tar cirka åtta till tolv bloss och producerar cirka en liter rök. En typisk vattenpipssession för en person varar cirka 20-80 minuter, rökaren tar ca 50-200 bloss och rökvolymen är cirka 49 liter (P15 och P16, 2009 och World Health Organization, 2005).

Kopplingar till tidigare verksamhet

Det finns tydliga kopplingar mellan nuvarande verksamhet Ahwak Café och de två tidigare verksamheterna (Malmö Vänskapsförening och Irakiska Aktivitetshuset) som bedrivit verksamhet i lokalerna och som miljöförvaltningens tidigare rökförbud riktats mot. P14 var verksamhetsansvarig för Malmö Vänskapsförening och sitter idag som styrelsesuppleant i Ahwak Café AB. P5, en av styrelseledamöterna för Ahwak Café AB har varit ordförande för det slutna sällskapet Irakiska Aktivitetshuset enligt den verksamhetsbeskrivning som lämnades in till miljöförvaltningen i juni 2019. Miljöförvaltningens tidigare förbud var även riktat mot fastighetsägaren Packex AB som fortfarande är fastighetsägare idag. Mot bakgrund av detta bedömer miljöförvaltningen att både verksamhet och fastighetsägaren borde vara väl medvetna om gällande krav enligt lagen om tobak och liknande produkter.

Sammanfattning

Miljöförvaltningen bedömer att det finns stor risk att lagen om tobak och liknande produkter inte efterföljs i Ahwak Cafés lokaler vilket i sin tur innebär en olägenhet för människors hälsa. Bedömningen baseras på ovan redovisade iakttagelser som tjänstepersoner och Polismyndigheten har gjort samt kopplingar till tidigare verksamhet i lokalerna.

Miljöförvaltningen anser sammantaget att hyresgästen/verksamhetsutövare bör förbjudas att använda de aktuella lokalerna för rökning, utom vad avser rökrummet under förutsättningar att verksamheten kan säkerställa att rökrummets utformning och ventilation gör att röken inte kan spridas till övriga delar av lokalen samt att rökrummet används enligt lagen om tobak och liknande produkter.

För att föreläggandet ska få effekt bedöms det därför nödvändigt att förena beslutet med löpande vite på 250 000 kronor, som ska betalas varje gång det inte följs. Ett relativt högt belopp bedöms vara nödvändigt för att bolaget ska följa bestämmelserna om rökförbud i lagen om tobak och liknande produkter. Rökning och vattenpipor utgör en stor del av verksamheten. Det framgår även av ärendet att överträdelse av det tidigare förbudet har konstaterats vid sex tillfällen samt att det har kommit till miljöförvaltningens kännedom att verksamheten inte har påverkats av de förpliktigade vitesbelopp som dömts ut. Om beslutet ändå överträds kan miljöförvaltningen komma att meddela ett nytt beslut med betydligt högre vite. Om miljöförvaltningen eller annan myndighet vid upprepade tillfällen konstaterar att rökrummets användning inte fungerar kan miljöförvaltningen även komma att förbjuda rökning i rökrummet.

Gällande bestämmelser

Lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter

Kommunen utöver tillsyn över att lagen om tobak och liknande produkter och anslutande föreskrifter följs när det gäller rökfria miljöer som avses i 6 kap. 2§. (7 kap. 3§)

En tillsynsmyndighet får enligt Lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter meddela de förelägganden eller förbud som behövs för att lagen eller en föreskrift som har meddelats med stöd av lagen ska följas. I beslut om föreläggande eller förbud får tillsynsmyndigheten sätta ut vite (7 kap. 9§).

Rökning är enligt Lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter förbjuden i restauranger och på andra serveringsställen. Rökning är också förbjuden i andra lokaler när allmän sammankomst eller en offentlig tillställning anordnas och i andra lokaler om allmänheten har tillträde till lokalerna. (6 kap. 2 §)

Vid tillämpningen av bestämmelserna i kapitel 6 om rökfria miljöer Lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter avses rökning som: rökning av tobak, inhalering efter förångning eller annan upphettning av tobak, användning av elektroniska cigaretter, rökning av örtprodukter för rökning och användning av njutningsmedel som till användningssättet motsvarar rökning men som inte innehåller tobak. (6 kap. 1§)

Trots 6 kap. 2§ får rökning tillåtas i restauranger och på andra serveringsställen i separata rum som särskilt avsatts för rökning. Ett rökrum får endast utgöra en mindre del av serveringsstället yta. Rökrummen ska vara belägna så att besökare inte behöver passera genom dem för att nå andra delar av lokalen. I ett rökrum får bara rökning förekomma. Ingen servering får ske i rökrum. Mat och dryck får inte föras med in i rökrummet. (6 kap. 6 §) Spelverksamhet, underhållning eller liknande verksamhet får inte heller förekomma i rökrummet.

Den som i egenskap av ägare eller på annan grund disponerar över en lokal som omfattas av någon av bestämmelserna i 6 kap. 2§ 1-9 eller 3§ ansvarar för att bestämmelserna följs (6 kap. 8§).

Om personer röker i lokalerna, så har ni i egenskap av verksamhetsutövare ett ansvar att meddela att det är förbjudet. Om någon trots tillsägelse röker där rökning inte är tillåten, får denne avvisas enligt tobakslagen. Ni ska även genom skyltning tydligt informera om rökförbudet (6 kap. 9 §)

Rökrummen ska vara så utformade och ventilerade så att rök inte sprids till övriga delar av serveringsstället (Förordning (2019:223) om tobak och liknande produkter 5 kap. 1 §).

För det fall en myndighet en myndighet anser att det krävs med hänsyn till ett väsentligt allmänt eller enskilt intresse får myndigheten besluta att verkställa ett beslut omedelbart (förvaltningslagen (2017:900) 35 § 3 st.).

För miljönämnden

P17

Tf Avdelningschef

Avdelningen för livsmedelskontroll

(Dg 2.8)

Detta beslut har bekräftats digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Kopia för kännedom till

Packex Fastighet AB,

Hur man överklagar

Ni kan överklaga detta beslut hos Förvaltningsrätten i Malmö skriftligen senast tre veckor efter den dag ni fick beslutet.

Gör så här:

- skriv till miljöförvaltningen vilket beslut som ni överklagar
- skriv beslutets diarienummer, beslutsdatum och vad beslutet handlar om
- förklara varför ni tycker att beslutet ska ändras och vilken ändring ni vill ha
- skicka med sådant som ni tycker är viktigt för att beslutet ska bli riktigt/korrekt
- avsluta med namnteckning, namn, personnummer (eller organisationsnummer), adress och telefonnummer.

Överklagandet ska ni skicka till _____ eller till **Miljöförvaltningen**,
_____. Det måste ha kommit till förvaltningen inom tre veckor från den dag då ni fick del av detta beslut.

Har ert överklagande kommit in till miljöförvaltningen i rätt tid skickas det vidare till Förvaltningsrätten i Malmö om miljöförvaltningen inte själv ändrar beslutet på det sätt ni har begärt.

Har du frågor? Ring handläggaren som står på beslutet.

Postadress:

Miljöförvaltningen

Besöksadress:

Receptionen är öppen måndag-fredag kl. 09.00-12.00, 13.00–15.30.

Hur man överklagar

FR-01

Vill du att beslutet ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Tiden räknas oftast från den dag som du fick del av det skriftliga beslutet. I vissa fall räknas tiden i stället från beslutets datum. Det gäller om beslutet avkunnades vid en muntlig förhandling, eller om rätten vid förhandlingen gav besked om datum för beslutet.

För en part som företräder det allmänna (till exempel myndigheter) räknas tiden alltid från den dag domstolen meddelade beslutet.

Observera att överklagandet måste ha kommit in till domstolen när tiden går ut.

Vilken dag går tiden ut?

Sista dagen för överklagande är samma veckodag som tiden börjar räknas. Om du exempelvis fick del av beslutet måndagen den 2 mars går tiden ut måndagen den 23 mars.

Om sista dagen infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårs-afton, räcker det att överklagandet kommer in nästa vardag.

Så här gör du

1. Skriv förvaltningsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att beslutet ska ändras och vilken ändring du vill ha.
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.

4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.

Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.

5. Skicka eller lämna in överklagandet till förvaltningsrätten. Du hittar adressen i beslutet.

Vad händer sedan?

Förvaltningsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att beslutet gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar förvaltningsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till kammarrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även kammarrätten skicka brev på detta sätt.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med förvaltningsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer hittar du på första sidan i beslutet.

Mer information finns på [www.domstolar.se](#).

Hur man överklagar

KR-01

Vill du att beslutet ska ändras i någon del kan du överklaga det till Högsta förvaltningsdomstolen. Överklagandet ska skickas till kammarrätten. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Tiden räknas oftast från den dag som du fick del av det skriftliga beslutet.

I vissa fall räknas tiden i stället från beslutets datum. Det gäller om beslutet avkunnades vid en muntlig förhandling, eller om rätten vid förhandlingen gav besked om datum för beslutet.

För en part som företräder det allmänna (till exempel myndigheter) räknas tiden alltid från den dag domstolen meddelade beslutet.

Observera att överklagandet måste ha kommit in till domstolen senast den dag tiden går ut.

Vilken dag går tiden ut?

Sista dagen för överklagande är samma veckodag som tiden börjar räknas. Om du exempelvis fick del av beslutet måndagen den 2 mars går tiden ut måndagen den 23 mars.

Om sista dagen är en lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton, räcker det att överklagandet kommer in nästa vardag.

Prövningstillstånd i Högsta förvaltningsdomstolen

Det krävs prövningstillstånd för att Högsta förvaltningsdomstolen ska pröva ett överklagande. Högsta förvaltningsdomstolen får meddela prövningstillstånd endast om

1. det är av vikt för ledning av rätts-tillämpningen att överklagandet prövas, eller
2. det finns synnerliga skäl till sådan prövning, så som att det finns grund för resning eller

att målets utgång i kammarrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller kammarrättens beslut. Det är därför viktigt att du i överklagandet tar med allt som du vill föra fram.

Så här gör du

1. Skriv kammarrättens namn, målnummer och beslutsdatum.
2. Förklara vilken ändring du vill ha och varför du tycker att beslutet ska ändras.
3. Förklara varför du anser att Högsta förvaltningsdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövnings-tillstånd ovan).
4. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Bifoga de skriftliga bevis du hänvisar till om de inte redan finns i målet.
5. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer. Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om hur domstolen kan nå dig: e-postadresser, postadresser, och telefonnummer. Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till kammarrätten. Du hittar adressen i beslutet.

Vad händer sedan?

Kammarrätten kontrollerar att överklagandet har kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet, och då står kammarrättens beslut fast.

Om överklagandet har kommit in i rätt tid, skickar kammarrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Högsta förvaltningsdomstolen.

Har du tidigare fått handlingar med förenklad delgivning kan även Högsta förvaltningsdomstolen skicka handlingar på detta sätt.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med kammarrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer hittar du på första sidan i beslutet.

Mer information finns på [www.kamratt.se](#).